

Előfizetési feltételek:
 Székküldéssel helyben vagy
 vidékre:
 Egész évre . 14 frt — kr.
 Félévre . . . 7 frt — kr.
 Negyedévre . 3 frt 50 kr.
 Egyes szám ára 5 kr.

**Szerkesztőségi és kiadó-
iroda:**
 iskola-utca 284-ik szám,
 I. emelet.

SZEGEDI NAPLÓ.

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IRODALMI NAPILAP.

**Hirdetéseket és nyitási
közleményeket**

a kiadó-hivatal mérsékelt
árjegyzék szerint számít.

**Hirdetéseket lapunk
számára elfogadják:**

Budapest: Láng L. és
Társ. Goldberger V. Rajnai
Vilmos.

Bécs és Hamburgban:
Haasenstein és Vogler.

Bécsben és M. m. Frank
furtban: Daube G. L. és Társa.

A király utazása.

Szeged, aug. 28.

Nagyban folynak az előkészületek a király gácsországi utazására úgy a kíséret körében, mint ott, ahova látogatónak készül az uralkodó. Több, mint két hétre, szeptember 1-től szeptember 18-ig szól a program Krakkótól Szambórig.

Hogy mit foglal magában, ez a program? Semmit, ha fölületesen kérdezzük. Vagy hát a megszokott részleteit egy uralkodó utazásának. Itt is, amott is deputációk járulnak majd a folség elé és kivonulnak tiszteletére a testületek, itt is, amott is a legkülönfélébb módon adnak majd kifejezést az alattvalói hűségnek és hódoltnak, mint ahogy az bizvást megilleti az utazó fejedelmet. Kimondott főpontja pedig a programnak persze, hogy a katonásdi, melyet komolyan, vagy csak gyakorlatul is mindig föl lehet tüntetni valami oly fölöttébb fontos színben, hogy azért minden mellékes ok nélkül is meglehet tenni három heti körutat.

Ennyi, amit világosan tudni lehet az uralkodó tervben és közel kilátásban levő gácsországi utazásáról. Ami egyebet táviratokból és lassabban járó értesülésekből erről az utazásról megtudhatunk, az mind másodrendű dolog és holmi az udvari életben — lehet — fontos, de ránk közönséges halandókra nézve végtelenül közömbös és érdektelen intézkedésekre vonatkozik. Hallunk és olvasunk részleteket az udvari vonat indulásáról, berendezéséről és gyorsaságáról; halljuk, mely városokba mikor érkezik a folség és kik

lesznek a kíséretében. Hogy Lembergből Krakkóba e hó 30-án olcsó dijszabású kéjvonat indul, odaszállítandó a kíváncsiakat és hivatottakat, ahol először jelenik meg a folség; hogy százával járják majd a deputációk, stb., stb.

S olvasunk a birodalmi lapokban mindezeknél több ujságot, a tervbe vett utazás külső momentumairól. Hogy a fejedelem körutat tesz a lengyelek és osztrák ruthenek között, kihallgatja a panaszaikat ott az ő otthonukban, megajándékozza és megjutalmazza az egyeseket, kik arra már előbb méltókká lettek, vagy most érdemeket tesznek reá, a lengyel nemzetnek visszaadja a hajdani lengyel királyok kastélyát és mindent még különösen tetszetős módon. E körut alatt saját nyelvükön fog beszélni a király alattvalóival, kiket meglátogat, és bizonyosan hullani fognak a király hazaérkezése után a rendjelek és csillagok, tartós emlékeztetőnek a megnyert fölbbek részére, kikkel egész népét nyeri meg az uralkodó a beutazott vidéknek.

Mind e dolgok azonban nem történnek hiába és csak úgy üres kedvtöltésül. Első Ferencz József bizonynyal őszintén szereti népét s nem is lehetetlen, egyszer-máskor elragadhatja őt a vágy országának valamelyik részét csupán azért utazni be, hogy ott örömet szerezzen látogatásával. Sőt ez esetben is lehet ez az uralkodó mellékezelje. De a lényege nem ebben áll a kitervezett utazásnak. Hogy Ferencz József király most megy látogatónak és lelkesíteni ahhoz a néphez, melynek fajrokonait a muszka zsarnokság rabbá és nyomorulttá tette, meg van

annak a maga igen mély jelentősége. Valóságos tüntetés lesz így az osztrák-magyar uralkodó gácsországi útja az orosz politika ravaszsága ellen. Tüntetés lesz az szemben a csak minap közhírré lett és láthatólag orosz befolyás alatt létrejött szerb-bolgár szövetség tervével, melyet az orosz politika éppen oly készségesen támogatna, mint minden egyes lépést, amely valamiképpen monarchiánk ellen van irányozva és illetőleg az orosz aspirációknak előnyére látszik lenni.

Hát semmiesetre sem vesz kárba, ha a varsói testvéreik elnyomatását ezekkel együtt érező galicziai lengyeleket bizonyos eshetőségekre már eleve is lelkes hiveivé teszi az uralkodó, hogy Oroszország actiójára esetleg annál nyomatékosabban felhessen a lengyel kérdés új fölvetésével. Amiért a most meglátogatandó tartományokon kívül Magyarország is oly igazán tud lelkesedni.

Tisza Kálmán miniszterelnök csak rövid ideig marad az ostendei fürdőben s szeptember 16-án Budapesten akar lenni. A delegációknak bemutatandó különböző előterjesztéseket közös miniszteri értekezleten csak szeptember végén fogják megállapítani. A vadász-zászlóalj számának állítólagos szaporodásáról szóló közlemények ennél fogva legalább is koraiak.

Konstantinápolyból jövő hírek megerősítik, hogy Hatzfeld gróf, német nagykövet, mint az ottani diplomai testület legidősebbje, a hatalmaknak a görög kérdésben a portához intézett második együttes jegyzékét tegnap reggel átnyújtotta. Az együttes jegyzék szövegét már ismerjük; érdekes, hogy habár Anglia minden áron határidőt akart kitűzni a területek átadására, erről a jegyzékben szó sincs, mi kétségek nélkül, ahol megfordultak, s rablásai és vérengzéseik miatt nem csak a törökök, hanem a magyar nép által is verig gyűlöltettek. A török világ ideje alatt tartott országgyűlések számtalan erélyes végzést hoztak ellenük; a törökök pedig egész szenvedélyvel üldözték őket s megfélemezésükre leginkább a keresztények közül toborzott, s rendes napi szoldokkal ellátott önkénteseket, vagyis az ugynevezett martalócokat — minők a szegedi várban is voltak — alkalmazták. Mindamellett a szabad hajduk, s kóborló végvári katonák száma nemcsak hogy nem csökkent, hanem még inkább szaporodott, s vakmerőségük utóbb annyira ment, hogy egész Szeged alá baráncgoltak; sőt ami majdnem hihet-

servatív hatalmak érdeme. A „Times“ még ma is a hatalmak egyetértését emlegeti, mi azonban azt hisszük, hogy a montenegrói, s a görög határrendezés eddigi története éppen az ellenkezőre enged következtetni.

A fővárosi rendőrség szervezéséről szóló törvényjavaslat a törvényhozás legközelebbi ülészekán fog bemutatni és a belügyminiszter az országos államrendőrség szervezéséről szóló törvényjavaslatot is, mely a miniszterium kebelében legteljebb egy hónap alatt végleg elkészül, még ezen ülészek alatt befogja a törvényhozásnak terjeszteni s azon esetben, ha annak letárgyalása és szentesítés alá bocsátása ellen akadály nem gördítettik, alapos lehet a remény, hogy az országos államrendőrség 1882. év első napjain megkezdí működését.

Gambetta jellemzéséhez. A „Verité“ ben Franciaország leendő diktátorának következő szellemes jellemzése olvasható. Nagy hiba volna azt hinni, hogy Gambetta ur saját környezetét csupa jelentéktelen emberekből válogatja össze. — Gambetta urnak diktatori díszszomja van ugyan, de nincs meg benne az az ostoba és piszkos hűség, mely tekintély után való sóvárgásból minden jelentékeny főt távol tart magától. — Ha a körülete csoportosuló személyzet közepszerű, ennek a szabadsággal s a független szellemekre vesztélyes kormányzat az oka. Gambetta ur éri ezt a közepszerűséget, panaszkodik miatta s nyíltan kifejezést ad afölötti bosszankodásának, mikor néha az elnöki székről a parlamenti csoportok vezetőit, sőt a kabinet tagjait is megleckézteti. Nem, Gambetta ur még keresi is a találékony embereket, kik eszméket tudnak neki szolgáltatni, mert neki magának ebben szüksége van! Ő csodálatraméltó végrehajtója a mások eszméinek. Meglept gyorsasággal fogja föl az eléje terjesztett tervek gyakorlati oldalát. Azonnal fölfedezi a végrehajtás eszközeit s birtokukba helyezi magát; ő mindig szívesen látja azt, ki valamely

TÁRCZA.

A tizenöt éves háború.

(1591—1606.)

Irta: **Varga Ferencz.**

(Vége.)

Kecskemét város jegyzőkönyvei telvék a tatárok által rajta és külső vagyonán elkövetett rablások s garázdálkodások szomorubbnál szomorubb emlékeivel, melyek miatt a nevezett város utóbb is oda kényszerített, hogy a pusztai birtokát az ugynevezett őrző-tatárokkal őriztesse; egyéb vagyonát pedig az ellenség átvonulása alkalmával történhető megtámadások ellen bizonyos váltásdíj lefizetésével biztosítsa. Ugyanazon jegyzőkönyvekből látjuk továbbá azt is, hogy az említett város polgárai mind az őrző-tatárok föl fogadását, mind pedig a pénzbeli megváltkozást nagyobbára Szegeden eszközölték.

Igy mindenekelőtt egy 1600-ból származott följegyzésben olvassuk, hogy a város küldöttei sz. Jakab estéjén Szegedre jöven, ott magokat a tatároktól megváltják, vagyonuk biztonságáért fizetvén nekik 500 forintot s egy csákányt. 100 forintot rögtön megadnak, a többiért pedig bizonyos Emeng nevű szegedi zsidó vállalt kezességet.¹⁾

Továbbá a következő év virágpén-
teken ugyanazon város bírja Méhes Máttyás, Nódor Péter és Barátnok István társaságában Szegeden megjelen-
vén, az ugyanott összejöv-

telt tartó Bektás pasa szolnoki parancsnoknak, nemkülönbén a budai pasa kihájának s a bácsi Alibégnek négy aranyos fejű s két aranyos vasu kést visznek ajándéknak.²⁾

Ugyancsak 1601. pünkösdi utáni csütörtökön Kecskemét városa különféle bevásárlások — s őrző-tatárok föl fogadása végett küldötteket bocsájt Szegedre.

Ez alkalommal három őrző-tatárt, Penesz Mehemet, Bektás aga és Csanibek nevéket, s egy Huszaun nevezetű török tolmácsot fogadtak föl 700 forinrtért.³⁾

Végül kisasszony napján új szerint Varga János és Tóth Lőrincz városi küldöttek az őrző-tatárokat Szegedre visszaviszik.⁴⁾

Jóllehet pedig az ekként föl fogadott tatár örök ez időszert vidékünk biztonságá tekintetében nem utolsó szerepet játszottak; mégis a külső munkával foglalkozó, vagy ide, s tova utazó földnépet, s annak vagyonát kellőképpen megvédeni nem tudták. Különösen haszonvehetetlenek voltak azok a tatárok pusztítása elől elutott helységek lakosaiból alakult, s a tizenöt éves háború alatt rendkívül elszaporodott szabad hajduk, s végvári katonák megtámadásai ellenében, kik a török hódoltság belsejébe többször becsapván, a védtelen lakosság iránt sokszor még kegyetlenebbül viselték magokat, mint a török meg tatár. Valóságos átkai voltak ők azon vidék-

¹⁾ U. e. u. ott. II. k. 63. l.

²⁾ U. e. u. ott. II. k. 64. l.

³⁾ U. e. u. ott. II. k. 69. l.

nek, ahol megfordultak, s rablásai és vérengzéseik miatt nem csak a törökök, hanem a magyar nép által is verig gyűlöltettek. A török világ ideje alatt tartott országgyűlések számtalan erélyes végzést hoztak ellenük; a törökök pedig egész szenvedélyvel üldözték őket s megfélemezésükre leginkább a keresztények közül toborzott, s rendes napi szoldokkal ellátott önkénteseket, vagyis az ugynevezett martalócokat — minők a szegedi várban is voltak — alkalmazták. Mindamellett a szabad hajduk, s kóborló végvári katonák száma nemcsak hogy nem csökkent, hanem még inkább szaporodott, s vakmerőségük utóbb annyira ment, hogy egész Szeged alá baráncgoltak; sőt ami majdnem hihet-

⁴⁾ L. az 1557. 23. 1563. 23 és 28. 1574. 14. 1578. 13. 1595. 31. és 32. 1596. 23. 1597. 23. 1598. 29. 1599. 3. 1601. 27-ik stb. cikkeket. Verbóczy J. Corpus Juris Hung. Buda, 1799. I. K. 483, 502, 503, 548, 549, 556, 582, 583, 592, 601, 609, 611 és 627. l.

⁵⁾ II. Oszman szultán 1620. aug. 19-én a szegedi várban napi díjra föl fogadott Péter Lázár nevű martalócot és társait illetékük kikapása végett a budai kincstárhoz utasítja, L. Okmánytárunkban.

⁶⁾ Salamon F. Magyarország a török hódítás korában, 238 és 264 l. *** jegyz. a.

⁷⁾ Itt fosztották ki 1601. tavaszán a nádorfehérvári küldetésükből visszatérő Király István, Angyal Fábán és Kocsis Bálint nevű kecskeméti polgárokat, mely alkalommal az elsőtől 44 aranyat vettek el. Ezeket később 3 esztergomi hajdu az oda való birónak visszaadta. L. Hornyik J. Kecskemét v. tört. II. k. 65. l.

len, 1627-ben magába a városba is belopkodtak, s az alsóvárosi zárdába szállt budai olasz kereskedőket portékáik, s egyéb ott levő vagyonukból teljesen kifosztották, melyért aztán a budai vezérpasa a hajdukkali egyetértésről vádolt gyöngyösi és szegedi sz. Ferenczrendű szerzetesekre tetemes mennyiségű pénz birságot rótt, mely követelésnek azok saját erejükből eleget nem tehetvén, kérélmükre II. Ferdinánd néki a nógrádi kir. harminczad jövedelméből 300 magyar forint segélypénzt utalványoz.⁸⁾

Igen sokat szenvedtek továbbá tőlök a szegedi mészárosok is, kik a török tisztviselők előtt számtalan ízben fölpanaszolják, hogy számuk, mely az ország összeírásakor 35-re rugott, részint termésmézes halálozás, részint a tatárok, haramiák, s az átkozott hajduk által társaikon levélhordozás, s kalauzkodás közben elkövetett öldöklések következtében annyira megfogyott, hogy később lő-en, legutóbb pedig már csak 10-en maradtak.¹⁰⁾

Legtöbbet szenvedtek azonban maguk a városi polgárok, kik 1644-ben galanthai Eszterházy Pál gróf, érsekújvári s egyéb dunániumeni végházak altábornok-kapitánya előtt azon keseregnek, hogy „az alájáró katonák, sőt a maguk szolgáitól is nem-

⁸⁾ Okmánytárunkban,

¹⁰⁾ U. ott.

¹⁾ Hornyik I. Kecskemét v. tört. II. k. 55. l.

nehéz ügyben új megoldási tervet tud előterjeszteni.

Ilyenkor nála a legelőkeltebb, legtermékenyebb fő arat legelőszőr győzelmet. Csak hogy miközben tanácsot ad, szükséges, hogy úgy jelenjen meg, mint aki hozzá fordul tanácsért. Legbensőbb környezetébe csak a klasszikus tragédiák ismerőit fogadja be. Ez a hivatal egészen mintha csak Freycinet ur számára volna teremtve, ki élénk, találékony szellemű, és megszámlálhatatlan eszmét termel, de állandóan kételkedik az eszmék értékében és semmi bizalommal sincs önmagához. A miniszterelnök feje az a kiaknázhatatlan bánya, melyből Gambetta ur napokint új fegyvereket merít, hogy a demokrácia előhaladását megakadályozza.

Az új büntetőtörvény a kir. táblán.

A budapesti kir. ítélő táblának büntető tanácsai augusztus 25-én délután 5—8 óráig Vajkay Károly alelnök elnöke alatt magánjellegű értekezletet tartottak, hogy az új büntetőtörvény életbelépte alkalmából több bírói intézkedést beszéljenek meg. Az értekezlet — minthogy az rendes jegyzőkönyv fölvétele nélkül, csupán magánjellegű volt, azt határozta, hogy nem kötelező erejű, hanem tanácsadó határozatokat hoz, melyeket a kir. tábla bírái tetszésük szerint elfogadhatnak vagy mellőzhetnek. Elhatározta egyúttal, hogy ily megbeszélések végett több ülést is fog tartani.

Az első ülés első tárgya volt, hogy mi módon történjék a törvény idézése.

E kérdés technikai könnyebbség s azon felfogás szempontjából, hogy a cím szerinti idézés jobban rá vall az organicus törvénykönyvre, mint az évszám és törvénycikk kitétele, akként döntött el, hogy valamennyi büntető törvény s rendelet czime szerint, de rövidítéssel és megkülönböztetéssel az osztrák és katonai büntetőtörvényektől, m. betű elötételével idéztessék.

További kérdés volt az ítéletek alakjának szerkesztése. Nem lévén a büntetők és a törvényszékek hatáskörére fenntartott vétségekre nézve eljárási törvényünk, ajánlatot, hogy e tekintetben a kihágási eljárás 82. §. vétsékek szabályozól, nemcsak azért, mert inconveniencia volna, ha formailag szabatosabb ítélet hozhatók a kisebb, mint a nagyobb jelentőségű bűnügyekben, hanem főleg, hogy egyszer s mindenkorra utja vágassék azon sivár ítéleteknek, „melyek bizonyítékok elégtelensége“ vagy az „alanyi álladék meg nem állapíthatása folytán“ fölmentették ugyan vádlottat, de erkölcsileg rásütötték a tettes bélyegét.

csak mezeiben, marháikban és egyéb jószágaikban károsíthatnak és fosztatnak meg, hanem még néha házukban is alig maradhatnak meg bátorosan;“ miért is a nevezett végvári altábornok-kapitány az alájáró vitézlő rendeknek szigorúan meghagyja, hogy ezentul „senki a megirt szegedieket személyükben vagy marhájukban vagy akármijavaikban meg ne merészelje háborítani akárminemű szín és név alatt is, hanem kinek mikeresete volna rajtuk, tegyen panaszt előttem (azok) kérésre nekem hozzája fölmenni és elegettenni.“ Ha pedig azok valamelyike az ő rendeletét tekintetbe nem vévén, tovább hatalmaskodnék rajtuk, engedélyt ad a szegedieknek, hogy „az ilyen dülő, fosztó és hatalmaskodók ellen föltámadhassanak és megfoghassák őket, amely közelebb való végház leszen, annak kapitányának vigyék és ott érdemek szerint megbüntessék. A magukat szolgáló pedig, ha mi oly latorságban állatnak, hatalmat ad nekik, hogy ne csak megfoghassák őket, hanem törvényt is láttathassanak rajtuk.“¹¹⁾

Ot év mulva meg Erdődy Pálffy Pál gróf, Magyarország nádora ad ki egy tiltó rendeletet, melyben a többi közt elmondja, hogy noha az levele mutató nyavalyás Szeged városában lakozó emberek mind

Ezentul az ítélet fölment vagy büntet. Az indoklás mindig különválasztandó a rendelkezéstől.

Ily esetben azonban a bünt. tv. alapján a vádlónak még mindig fennmarad azon joga, hogy a vádlott ellen a büntető eljárást újból megindíthassa és a büntényt teljesen igazolhassa. Ha pedig vádlott előbb fölmentetett is, a bebizonyítás esetén megkapja büntetését. De büntelenség esetén fennmarad azon elégtétele, hogy nem „bizonyítékok elégtelenségéből“ mentették föl. Az értekezlet elhatározta azt is, hogy az új bünt. tv. alapján mindazon esetben, hol az említett tv. enyhébb büntetést szab a régi büntető gyakorlatnál, (mert eddig büntető törvényünk nem volt), mindannyiszor az enyhébb büntetést fogja alkalmazni.

A régi büntető eljárási gyakorlat a büntények elévülését nem ismeri; az elévülést határozatilag mindannyiszor kifogja mondani, és ezzel egyidejűleg a büntető eljárást mindannyiszor megszünteti, valahányszor az elkövetett büntény büntethetősége elévült. Tehát, ha a büntény elkövetése óta oly hosszú idő múlt el, hogy az elévülés lejárt, a büntény többé nem büntethető. Végül kimondta az értekezlet, hogy október hóban a királyi tábla bírái, alelnökükkel együtt collective fogják a büntetőtörvényeket áttanulmányozni. E tancursusban egyes bírák fogják mint szakemberek a törvény egyes részeit magyarázni.

Igen fontos az is, hogy a büntetőügyek ezentul a szakszerűség alapján fognak az egyes bírának kiosztatni. Kifejeztetett azon nyomós óhaj, hogy ezután a szakreferens nemcsak a törvényt s szellemét, de az idevágó úgy bel- mint külföldi irodalmat is behatóan tanulmányozandja.

Fürdői levél.

Gleichenberg, aug. 24.

(A saison. Magyar vendégek. Nemzeti lobogók. Hideg víz és forró szerelem. Női divat. Egy gyászshir.)

Levelet ígértem Gleichenbergből. Bár a hidegviztől és a még hidegebb ősziesen csepegő esőtől megdermednek ujjaim, mégis ura leszek szavamnak.

Tudom, hogy nem várják tőlem a „Szegedi Napló“ olvasói, hogy leírjam a gyönyörű fekvésű Gleichenberg szépségeit. Megtették azt már előttem hirneves és szellemes írók, meg maga Göthe is, ki e hely üdítő hatásától várta vissza elvesztett ifjúságát.

a magyar, mind pedig a török részre való adójukat és summájukat esztendőnkint beadják és beszolgáltatják, minek következtében azok se a magyar, se a török uraktól nem háborgattatnának, sőt oltalmaztatnának; mindazonáltal a „sok alattomban járó lopók, tolvajok, nyuzók s Isten tudja micsoda gonoszságtevők miatt“ (hol lopva s hol hatalommal marhájukat elhajtva, magukat fosztogatva, kinezva) majd csak házukból is alig jöhetnek ki bátorosan. — Annak okáért látva azon megnyuzott (igy!) Szeged városbéli nyavalyás embereknek hozzájuk küldött magukat yafiak által tett ez iránt való méltó és keserves panaszukat — hatalmat adott reá megnyuzott Szeged városbelieknek, hogy valahol afféle lopó, tolvajló, fosztó és gonoszságtevő csavargókat maguk határukban vagy máshun is, mikor üzőben vagon, találjanak, — megfoghassák, ha megadják magukat; hol nem, fegyverrel is rajta lévén, ott igyekezzenek verni és az, mely végház közelebb leszen, oda tartozzanak kötözve inni.“ stb.¹²⁾

És mindezen bajokat leginkább a tizenöt éves háboru idézte föl, mely — mint láttuk — az akkori nyakunkra hozott tatár hordák pusztításainak s a saját kezükre dolgozó szabad hajdúk és zsoldjaikat rendetlenül kapó végvári katonák garázdálkodásainak tág tért nyitott.

De ha voltak is a háborúnak ily esetekben soha ki nem maradható gyászos következményei, voltak egyszersmint jó eredményei is. A török s tatár hadak

De azóta sok minden változott itt is. A fürdő már most nem a dús gazdagok kiváltsága, hanem korunk kiegyenlítő szelleme hozzáférhetővé tette ezeket a jótéteményeket a szerény polgárembernek is. S bár az nem lakhatik olyan palotában, mint aminőt Perchtoldstein mellett, hegy csucsán keleti fényvel berendezett magának Server pasa, az egyiptomi leköszöntetett khedive volt főudvarmestere, el lehet a szerény ember az itteni szállodákban, vagy még jobban azontiszta, egyszerű három ablakos házikók egyikében, hegy oldalán, fák árnyékában.

Föl is használják az alkalmat főurak és polgárok egyaránt, mert dacára annak, hogy a fürdői idény már vége felé jár, a kiadott 48-ik számú kimutatás szerint 3755 a fürdővendégek száma.

A vendégek közt, mint minden lajtántuli fürdőben, sok a magyar. Pedig elég szép fekvésű és nagy gyógyerejű fürdők vannak hazánk határain belül is. Amde magammal együtt mentenem kell többi honfitársaimat a hazafiatalanság vádjá ellen, mikor a „német“ oly élelmes, s mi oly élehetetlenek vagyunk, mikor a német fürdőhelyen aránylag olcsón élvezzi az ember a gyógyhatáson kívül a mi veltség minden kényelmét és kellekét, míg a magyar fürdőkben méregdrágán fizeti meg az ember a nélkülözéseket. Én pedig nem lévén orvos, kimondhatom leplezetlenül az igazat, hogy t. i. a fürdők titka nem a víz vagy a gyógymód, hanem a szórakozás, kényelem és mérsékelt élvezetben rejlik.

A társas életben a fényűző magyarok vannak fölszínen, míg a német „druckerek“ alig vehetők észre, s számot ugyan tesznek, de nem tényezők. Itt látom, hogy egynehányat megnevezek Forrách Agost esztergomi püspököt, Cziráky János grófot, Lipthay Béla bárót, Szögyényi Marich grófot, a „bolygó főispánt“, ki mindenütt van és még is sehol sincs, Kerkápolyi Károlyt, ki különben takarékoságból itt is sajttal és tejjel él, mint otthon, Ribáry miniszteri tanácsost stb. Itt van továbbá Turn Taxis hg, ő felsége főlovászmestere és a spanyol infans Don Alfonzó nevével.

A magyar vendégeket különösen kiűntetik, s hizelgással édesítik meg a

folytonos zaklatásai elvégre fölíratták a nemzet aluszékonyságából, s visszaadták neki sokáig szunnyadó önértetét, mi által oly óriási fegyveres elemet teremtettek az országnak, aminőt azelőtt fél századon át hasztalanul keresnénk. Ez eredményezte a reánk nézve oly előnyös 1606-iki zsitvatoroki békekötést is, mely míg egyrészt határt szabott a török hódításoknak, addig másrészt időt s alkalmat adott a nemzetnek saját ereje összeszedésére s a törököknek az ő alattvalói irányában eddig tanúsított szigorú bánásmódját nagyban megszelidíté.¹³⁾

¹³⁾ Az ezen korszakbeli török uralkodóknak, valamint azok egynemű főbb tisztviselőinek egyik-másik Duna-Tisza közti község irányában tanúsított kedvezését illetőleg igen szép példát találunk Halas városában, melynek lakosait 1637-ben és később is Hadszi Ibrahim szegedi veli, 1638-ban IV. Murád s végül 1670-ben Mahmud budai pasa a Dunán járó császári hajók, tombások és sajkák vontatásának kötelezettsége, valamint annak pénzübeli megváltása alul is teljesen fölmentik. (Török-magyar-kori tört. emlékek, I. oszt. okmánytár, II. 362—363. l., II. 363—364. l., III. 367. l., VIII. és 410—412. l., CXII. sz. a.) Kaszim budai pasa pedig 1666-ban a szegedi szandzsákbéli kadikat odautasítja, hogy a nevezett város lakosait minden ser- és kanunellenes háborgatás ellen védelmezni iparkodjanak; vagy mint IV. Muhamed szultán 1669-iki fényes parancsában meghagyja: a zaptikat komolyan figyelmeztessék, hogy az erőszakoskodással fölhagyjanak — s a tizeden fölül ama 100 pénzt fölül kérni semmi szin alatt ne merjék. (Török-magyar-kori tört. emlékek, I. oszt. okmánytár II. 565. l. VI. és 355—366. l. VII. sz. a.)

tárczákon ejtett, egyébként fájdalmas műtetet. S ebben különböznek a derék gleichenbergiek jó osztrák barátainktól, akik üresítik zsebjeinket, s szidnak is ráadásul. A rokonszenv kiválóan nyilvánul az itt gyakran megforduló magyar zenekarok irányában. Meg sem tűrik tőlük a német nótát, s még a telivér német is megtanul „hogy volt“-ot kurjongatni és megtapsolja a „jaj beh hunczút“ stbit.

De nyilvánult az irántunk való rokonszenv a legutóbbi napokban a király születésnapjának ünneplésekor is. Seeman és a pozsonyi burgerek becsületet tanulhatnának a gleichenbergiektől és a magyarbarát Dorsay Alfréd gr. fürdő igazgatótól. Az összes hivatalos helyiségekben az osztrák színek mellett ott lobogtak nemzeti színűnénk, a magyar fürdő vendégek öröme, s a nemzet tiszteletére. Csaptunk is aztán olyan „murit“ az itteni „Maidland“ című szállodában, mintha Szegeden a „Prófétában“ ültünk volna, Erdélyi Nácival a hátunk mögött. S bankettünk, ha nem is volt hivatalos, azért mégis elmondtuk egymás közt, hogy a magyarok istene sokáig éltesse a „legelső magyar embert.“

A társas élet itt meglehetősen nagyvárosias, ami azonban nem zárja ki a „pletykát.“ Engedje meg, hogy én is elmondjak, persze a nevek elhalgatásával egy pletykát, mely a mult hetekben szájról szájra járt, s a vendégek közt elég derűtséget okozott.

A mult hó végén egy előkelő házaspár érkezett ide. Fényes lakásban helyezkedtek el, nagyszámu szolgaszemélyzetel. A férj eléggé, de nem éppen előnyösen ismert diplomata és az ötven éven túl van, a nő a művészet babérait föláltozta a hét águ koronáért. Nem tudom a házastársak melyike tartotta szükségesnek hevesen lüktető vérét a hideg vízben lehűteni. Elég az, hogy mindketten a leguagyobb pontossággal alávették magokat a fürdői orvos rendeleteinek. Ugy látszik azonban, hogy ha hűti is a vért a hideg vizes lepedőkbe való göngyölés, az üdvös hatást mind elrontja az azután alkalmazni szokott dörzsölés, mely annál hevesebb keringésbe hozza ismét a vért. De ez utóbbi hatás elég sajnosan a jelen esetben csak egyoldaluan volt észlelhető. Mert míg a nő szemei napról napra jobban tüzeltek, addig a férj inai napról napra nehezdedtek. Legyen az, hogy kíváncsiságból, vagy szokásból, a nő szemei addig-addig jártak végig a vendégek arcain, míg végre megakadtak egy fiatal tisztén, ki a boszniai hadjárat okozta fáradalmak és szenvedések után üdülést keresett Gleichenbergben.

S csodák csodája, a fiatal tisztén is a dörzsölés hatása felülkerekedett a hideg vizes lepedőkén. A fiatal tiszt szeméi naponta keresték a volt művész szeméit. Hogy mit beszéltek egymással a szemek, mit nem, az föltűzhetetlen titok maradt előttem is. En csak annyit tudok, hogy egy szép reggelen két fürdővendéggel kevesebb volt Gleichenbergben s hogy a távozók nem bucsúztak el a szokásos módon ismerőseiktől.

Az eltávozottakat másnap nyomban követte egy harmadik vendég is — a férj. Egyikük sem tért vissza Gleichenbergbe. Később azonban a „Kölnische Zeitungban“ olvastam, hogy X né asszony a stuttgarter színpadon szerződöttési célból vendégszerepelt s nagy tetszésben részesült. A férj — az valószínűleg megfogadta, hogy nejt, ha ugyan visszakerül, nem hozza többet Gleichenbergbe, mert hideg víz és forró szerelem még sem annyira zárják ki egymást, mint a hogy remélte volna.

Bocsánat t. olvasónóm, hogy ezt a

¹¹⁾ Okmánytárunkban.

¹²⁾ Okmánytárunkban.

AZ EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK
LEGJOBBAK A VILÁGON

5 Forint részletfizetés mellett HAVI

AVAGY AZ UTÁNZÁSOK ELLEN ÖVAKODÁS AJÁNLATÁIK

NEW-YORKI SINGER TÁRSASÁG TÖL. EZEN CÍVÁRI JEDYET VISEL

114 **Neidlinger G.** Szegeden, Széchenyi-tér, a városi bérházban.

114 **Neidlinger G.** Szegeden, Széchenyi-tér, a városi bérházban.

Házrom - eladás.

A kereszt-utca sarkán a Mayer-féle házzal szemben levő **Czimeg Éva-féle ház összes romjai szabad kézből azonnal eladó.**

Ennek lebontására vállalkozó keresztek. Bővebb tudósítást ad **Tukacs Ferdinánd ur.** 420-1-1

Ház-eladás.

Palánk, piarista-téren **Csakováczné-féle HÁZAK** szabad kézből **eladandók.**

Bővebb felvilágosítást **serház-utca sarkán Marosi Hermannál.** 419-3-1

Orvos-sebész tudor KUZMAN JÓZSEF

m. kir. hovnéd főorvos

tizenkét évig helyben üzött és csak elhelyeztetése által megszakított **orvosi gyakorlatát** ismét fölvevén, ajánlja szolgálatait a nagyérdemű 282-23-18 közönségnek.

Lakik: Oroszlán-utca, Seifman-féle házban.

Rendel: délután 2-4-ig, fog betegeknek délelőtt 11-12-ig.

Két gyakorlott KERESKEDŐ SEGÉD azonnal fölvetetik **Miss Zsigmond** norinbergi, rövidáru, diszmű és kalapkereskedésében Szegeden. 415-3-2

5700/1880. tkv. sz. 416-3-2

Árverési hirdetmény.

A szegedi kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy **Nógrádi Györgyné** szegedi lakosnak a szegedi 2360. sz. tkvben + 24947. hr. sz. a. jegyzett 3787/1500 hold szántónak 309 frtra becsült fele — a + 25301. hr. sz. a. szántónak 165 frtra becsült fele, — a + 25312. hr. sz. a. 362 frt 75 kr-ra becsült fele, — a 25762. hr. sz. a. szántónak 156 frtra becsült s a + 33433. hr. sz. a. szántónak 78 frt 25 kr-ra becsült fele részei **az 1880. évi október hó 15-ik napján délelőtt 9 órákor** mint második határidőben a szegedi kir. tkvi hivatalban megtartandó nyilvános árverésen eladni fognak.

Fölhivatnak azok, kik az árverésre kitűzött javak iránt tulajdoni- vagy más igényt, avagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnek, hogy e részbeni kereseteiket e hirdetménynek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számított 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. tkvi tvszéknek nyújtsák be, különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasítani.

A szegedi kir. tvszék mint tkvi hatóságnak. 1880. évi augusztus hó 10-ik napján tartott üléséből.

Póka, jegyző. Marinkich, elnök.

14001/880. sz. 417-2-2

Hirdetmény.

Szab. kir. Szeged város tanácsa részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint a belvárosi I. és V. számú sópajták s ez utóbbihoz csatolt őrház szétbontásából kikerült téglák, tüzre való zsindegy és egyéb fa anyagok kisebb nagyobb mennyiségben f. évi szeptember hó 1-én d. e. 9. órákor a helyszínen tartandó nyilvános szóbeli árverés útján a legtöbbet ígérőnek a megígért összeg azonnali lefizetése mellett eladni fognak.

Miről a venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Szegeden, 1880. évi augusztus hó 26-án tartott tanácsüléséből.

Veszelinovics Bazil, h. polgármester.

Töltésépítők és vállalkozók figyelmébe!

1000 db tölgyfatalicska kúbikosok számára

alólírottaknál raktáron van s azt bármely perczen jutányos áron rendelkezésre bocsáthatják; — továbbá raktáron tartunk 1"-5/4"-es padlóknak való száraz fenyődeszkát gyalultan, rovátkkal és feszítékekkel ellátva vagy anélkül nagymennyiségben és olcsó áron adjuk.

Ezenkívül azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy mindennemű épületfával és fűrészáruval csekély áron szolgálhatunk.

Krausz és Deutsch fakereskedők, 408-6-3 saját telkükön, az osztrák államvasut teherszállítási udvarával szemben.

Vasbutorok és VASKEMENCZÉK nagy raktára!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, miszerint Budapesten jó hírneű örvendő vasbutor és takaréktűzhelyek gyári raktárából helyben a **Kárász-utczában a Proféta mellett fiók üzletet** nyitottam. Ugyanott mindennemű **vasbutor**, mint **vaságyak, vasszekrények** párisi stílusú kiállításban, úgy **kézi tűzfeckendők** jutányos áron kaphatók.

Különös figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek az általam feltalált **árnyékszékülő** gépezetet és **takaréktűzhelyek** raktárát, valamint mindennemű **házi és kerti vasbutor** szerelvényeket.

395-10-5 **FEIWEL LIPÓT,** vasbutorraktára.

Készpénz kölcsönök jelzálogi fedezet mellett **bármily mennyiségben** hosszabb vagy rövidebb idő alatti törlesztésre, és **elfogad:**

Betéteket a rendes felmondási idők betartása mellett **5%-ra,** három havi felmondás mellett **6%-ra.** 307-10-9

Egy emeletes ház építésére

kerestetik vállalkozó olyformán, hogy az építési költségek a ház jövedelmei által volnának törlesztendő.

Bővebb fölvilágosítást szerezhetni a **magyar szücsársulat elnökénél** 403-3-3

Hankó János-nál felsőváros, csongrádi-utca, 1471. sz. a.

TANINTÉZETI ÉRTESTÉS.

A n. é. helybeli és vidéki szülőknek és gyámoknak van szerencsém tisztelettel jelteni, hogy **19 év óta fennálló nyilvánossági joggal és felső tanfolyammal bíró leánytan- és nevelő-intézetemben (Dugonics-tér, saját ház)** a beiratások az **1880-81-ik tanévre e hó 26-án, a rendes előadások szeptember hó elsején** a volt tanerők- és feltételekkel veszik kezdetüket.

Intézetemet ezután is a n. é. közönségnek szives pártolásába ajánlva, maradok tisztelettel

Kemény-Drucker Irma, leánytan- és nevelő-intézet tulajdonosnő. 412-3-2

A SZEGEDI KÉZMŰVES-BANK (Kárász-utca saját háza)

a kisbirtokosok országos földhitelintézetével szövetségre lépven, **közvetít:**

Jelzálogi fedezet mellett, Csongrád megyében — továbbá Csanád-, Torontál- és Bács-Bodrogh megyékben fekvő földbirtokokra záloglevelekben **33 1/2 év alatt törlesztendő kölcsönt.**

A tőke törlesztés, kamat és az összes illetmények együtt véve 7 1/2 frtot tesznek 100 frt után egy évre.

Ezen kölcsön a fentkitett időnél előbb is visszafizethető bármikor egészben vagy részlettörlesztések útján, akár ugyanolyan záloglevelekben, mint amilyenben a kölcsön adatott, akár pedig készpénzben.

A szegedi kézművesbank a felek kölcsön kéréseinek lebonyolítása előtt kifizeti a kért kölcsön 9/10-ed részét készpénzben.

Ad továbbá:

Készpénz kölcsönök jelzálogi fedezet mellett **bármily mennyiségben** hosszabb vagy rövidebb idő alatti törlesztésre, és **elfogad:**

Betéteket a rendes felmondási idők betartása mellett **5%-ra,** három havi felmondás mellett **6%-ra.** 307-10-9